

بررسی مقایسه‌ای بسامد واژگان پایه کودکان لکتی و غیر لکتی در مقطع ابتدایی

فرهاد سخایی^۱، محمدرحیم شاه‌بداغی^۲، سقراط فقیه زاده^۳، شهین نعمت زاده^۴

۱- کارشناس ارشد گفتاردرمانی، دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۲- مربی گروه گفتاردرمانی، دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۳- استاد گروه آمار زیستی دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس

۴- استاد زبان شناسی دانشگاه الزهرا

چکیده:

زمینه و هدف: بر طبق مطالعات مختلف، کودکان لکتی نسبت به کودکان غیر لکتی عملکرد واژگانی (درکی و بیانی) کاهش یافته ای دارند. یادگیری فعل نقش محوری در مفهوم سازی ساختار نحوی بازی می‌کند. کودکان لکتی به طور معنادار افعال کمتر و تنوع فعلی کمتری دارند، اما تفاوتی در استفاده از افعال چند منظوره کلی ندارند. در حقیقت کودکان لکتی نسبت به کودکان غیر لکتی از افعال کمتری استفاده می‌کنند و کاربرد کم فعل عامل اساسی است که منجر به اختلاف مشاهده شده در تنوع کلی واژگان می‌شود. اگر کودکان لکتی از افعال کمتری استفاده کنند، متوسط طول گفته نیز ممکن است تحت تاثیر قرار گیرد. با توجه به چالش یادگیری افعال در کودکان لکتی ارزیابی تنوع واژگانی در کودکان گام مهمی است.

روش بررسی: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی بود و نمونه‌های این پژوهش از مراجعان به کلینیک‌های گفتار درمانی انتخاب شدند که شامل ۵۷ فرد غیر لکتی و ۱۳ فرد لکتی مقطع ابتدایی بودند. از آنجا که برخی عوامل مثل اختلالات عصب شناختی، اختلالات زبان، مردودی بودن و کوررنگ بودن می‌تواند بر بسامد واژگان پایه اثر داشته باشد، لذا در معیار ورود به این عوامل دقت زیادی شده است و از افراد حایز شرایط آزمون گرفته شد. سپس برای به دست آوردن بسامد واژگان پایه در کودکان لکتی و غیر لکتی از آزمون تولیدی و آزمون ادراکی واژه استفاده شد. و بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله اسم، فعل و صفت ثبت گردید.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از تحقیق حاکی از آن بود که میانگین بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله اسم در کودکان لکتی کمتر از کودکان غیر لکتی بود و میانگین دو گروه در بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله اسم اختلاف معنادار آماری داشت. هر چند که میانگین بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله صفت در کودکان لکتی کمتر از کودکان لکتی بود، اما میانگین دو گروه در بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله صفت اختلاف معنادار آماری نداشت. میانگین بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله فعل در کودکان لکتی کمتر از کودکان غیر لکتی بود، اما میانگین بسامد واژگان بیانی در مقوله فعل بین دو گروه اختلاف معنادار آماری نداشت و اختلاف معنادار آماری در میانگین بسامد واژگان درکی در مقوله فعل بین دو گروه مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از تحقیق حاضر بیانگر این بود که بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله اسم در کودکان لکتی به طور معنادار کمتر از کودکان غیر لکتی است و لکت بر بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله اسم موثر است. بسامد واژگان بیانی در مقوله فعل در کودکان لکتی اختلاف معناداری با کودکان غیر لکتی ندارد و لکت بر بسامد واژگان بیانی در مقوله فعل موثر نیست ولی بسامد واژگان درکی در مقوله فعل در کودکان لکتی به طور معنادار کمتر از کودکان غیر لکتی است و لکت بر بسامد واژگان درکی در مقوله فعل موثر است. بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله صفت در کودکان لکتی اختلاف معناداری با کودکان غیر لکتی ندارد و لکت بر بسامد واژگان درکی و بیانی در مقوله صفت موثر نیست.

کلید واژه‌ها: واژگان پایه، واژه‌های ادراکی، واژه‌های تولیدی، لکت

(وصول مقاله: ۱۳۸۶/۶/۲۵، پذیرش مقاله: ۱۳۸۶/۷/۲۰)

نویسنده مسئول: تهران - خیابان انقلاب - پیچ شمیران - دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران، گروه گفتاردرمانی

e-mail: farhast9@yahoo.com

زبان بر خلاف آنچه که در نگاه اول ساده به نظر می‌رسد، نظام پیچیده‌ای است و پرداختن به آن و شناخت آن چندان ساده نیست. زبان شناسان برای مطالعه زبان آن را به واحدهایی تقسیم کرده‌اند، یعنی نظام پیچیده و لایه لایه زبان را مجموعه‌ای از نظام‌های فرعی مثل نظام معنایی، صرفی- نحوی و نظام آوایی تلقی کرده‌اند. بخشی از زبان واژه‌های آن است. واژه‌ها، مصالح اصلی و معنادار و قابل دسترس زبان هستند، به همین دلیل بیش از بخشهای دیگر زبان مورد توجه و مطالعه قرار گرفته‌اند. واژه هر چند همه زبان نیست اما بخش مهمی از زبان است. اهمیت واژه تا حدی است که آن را قلب زبان می‌دانند. در میان واحدهای زبانی مثل واج و جمله و تکواچ، واژه‌ها هویت ویژه‌ای دارند. از یکطرف تعدادشان مثل واج کم نیست، از طرف دیگر همانند جمله‌ها، نامحدود و غیر قابل شمارش نیستند. واژه همچنین بیش از دیگر واحدها در طول زمان مورد توجه فیلسوفان و روانشناسان قرار گرفته است شاید علت، توجه آنان به تصور ذهنی یا همان مفهوم است و به همین دلیل از واژه به عنوان نخستین واحد ذهنی زبان یاد می‌کنند(۱).

مک اون در سال ۱۹۷۴ نقل قولی از سوزان ایزاک به شرح زیر می‌آورد: "واژه ابزار اساسی تفکر است"(۱) هوف گینزبرگ در سال ۱۹۹۷ بیان می‌کند که بر طبق تخمین تمپلین، بچه‌ها قبل از سن ۶ سالگی ذخیره واژگانشان حدوداً ۸۰۰۰ واژه است. بارت در سال ۱۹۹۹ و کری در سال ۱۹۷۸ چنین تخمین می‌زنند که کودک در سال‌های اولیه زندگی روزی ۱۰-۸ واژه می‌آموزد. به گفته میلر در سال ۱۹۷۷ متوسط حجم واژگان دانش‌آموز کلاس اول بیش از ۱۴۰۰۰ کلمه است و واژگان دانشجوی دانشگاه بالغ بر ۱۵۰۰۰۰ کلمه تخمین زده می‌شود. گلاور و همکاران در سال ۱۹۸۷(۱) تخمین زده‌اند که یک دانش‌آموز ممکن است حتی تا ۳۰۰۰ واژه در هر سال به واژگان خوانداری خود بیفزاید به طوری که در پایان دوره دبیرستان به طور متوسط میزان واژگانشان به ۴۰۰۰ واژه بالغ می‌گردد. هوف گینزبرگ بیان می‌دارد که شما به عنوان فرد بزرگسال ده‌ها هزار کلمه می‌دانید. درک کودک از جهان خارج بدون واژه محدود می‌شود. همچنین واژه پردازش بصری ما را تحت تاثیر قرار می‌دهد. نقش دیگری که میتوان برای واژه قایل شد توانایی آن در طبقه بندی و مقوله بندی اشیا و پدیده‌ها است(۱). از دیدگاه

مهارت‌های زبانی می‌توان واژگان پایه را به ۴ نوع زیر تقسیم کرد(۱):

- واژگان پایه نوشتاری: تعداد واژه‌هایی که فرد در نوشتن به کار می‌برد.
- واژگان پایه خوانداری: تعداد واژه‌هایی که فرد در خواندن متن به سادگی می‌فهمد.
- واژگان پایه گفتاری: تعداد واژه‌هایی که در گفتار فرد پیدا می‌شود.
- واژگان پایه شنیداری: تعداد واژه‌هایی که وقتی فرد آنها را می‌شنود، می‌فهمد.

به بیان دیگر واژگان پایه را می‌توان به واژگان تولیدی (گفتاری، نوشتاری) و واژگان ادراکی (شنیداری، خوانداری) و یا بصری (خوانداری، نوشتاری) و سمعی (گفتاری، شنیداری) تقسیم کرد.

تعداد واژه‌های انواع واژگان پایه متفاوت است. به بیان دیگر هر فرد تعداد زیادی واژه را می‌فهمد اما تعداد کمتری را می‌نویسد یا می‌گوید. واژگان پایه را از منظر محتوا می‌توان به ۲ دسته عمومی و تخصصی تقسیم کرد. واژگان پایه عمومی مجموعه واژه‌هایی هستند که برای ارتباط متعارف به کار می‌روند. اما واژگان پایه تخصصی در بردارنده واژه‌هایی هستند که به زبان علم و زبان حوزه‌های تخصصی تعلق دارند(۱).

درک و بیان افعال و اسامی که زیر مجموعه‌های واژگان تولیدی و ادراکی می‌باشند به عنوان شاخص مهمی در این تحقیق مد نظر قرار گرفتند. در کودکان طبیعی در سنین پایین درک و بیان افعال نسبت به اسامی مشکل‌ترند. بر طبق مطالعات اخیر کودکان لکتی نسبت به همسالان خود عملکرد واژگانی (درکی و بیانی) کاهش یافته‌ای دارند.

در یک مطالعه که توسط استاسی واگیچ و راتنر در سال ۲۰۰۷ انجام گرفت آزمودنیها در معرض یک بازی با والدین خود قرار گرفتند و در حین بازی صحبت می‌کردند. نمونه‌های گفتاری بر اساس تعداد افعال متفاوت و نسبت افعال چند منظوره کلی تحلیل شدند. افراد لکتی به طور معنی‌دار افعال کلی کمتر و افعال متفاوت کمتری تولید کردند و اختلاف بین گروه‌ها در متوسط طول گفته معنی دار بود. همچنین کودکان لکتی و غیر لکتی در استفاده از افعال چند منظوره کلی تفاوت نداشتند(۳).

اجرا نشود و سعی شد شرایط اجرا برای تمام آزمودنی‌ها از لحاظ مکان، دما و نور یکسان باشد.

معیارهای ورود عبارت بودند از :

نداشتن اختلال گفتار و زبان غیر از لکنت، نداشتن اختلال نورو لوژیک، عدم کوررنگی، عدم مردودی و بیش از ۵-۳ درصد ناروانی گفتار بر طبق مقیاس وینگیت. داشتن هر کدام از اختلالات فوق باعث حذف کودک می‌گردید.

اطلاعات این پژوهش از طریق تکمیل پرسشنامه

اجرای آزمون تولیدی واژه و آزمون ادراکی واژه و آزمون ۱۰۰ کلمه‌ای جمع آوری شد. در ابتدا برای لکنتی‌ها آزمون ۱۰۰ کلمه‌ای به عمل می‌آمد و پس از دارا بودن معیارهای ورود آزمون تولیدی و ادراکی گرفته می‌شد. در آزمون تولیدی واژه ابتدا با کودک ارتباط برقرار شد و از آزمودنی خواسته شد تا قصه یا خاطره‌ای تعریف کند. بعد از آن برای آزمودنی‌های پایه اول تا پنجم توضیح داده شد که از آنها انتظار می‌رود که درباره تصاویری که می‌بینند، هر چه می‌توانند صحبت کنند. سپس دفترچه آزمون به آزمودنی داده شد تا آن را ورق بزند و به تصاویر آن نگاه کند. زمان پاسخگویی به بیان تصاویر ۳ دقیقه در نظر گرفته شد. صدای فرد به طور همزمان توسط دستگاه ضبط صوت ضبط گردید. سپس نمونه گفتاری آوانگاری و تحلیل شد و تعداد واژگان بیانی در مقوله اسم،

صفت و فعل به دست آمد. برای آزمون ادراکی واژه، ابتدا دفترچه برای کودک ورق زده شد و تصاویر به کودک نشان داده شد. به آزمودنی‌های پایه اول ۵ رنگ (قرمز، زرد، آبی، سبز، بنفش) آموزش داده شد و به آزمودنی‌های پایه دوم تا پنجم اعداد ۱ تا ۱۰ آموزش داده شد. سپس دفترچه آزمون به آزمودنی داده شد تا برای مدت کوتاهی ورق بزند و به تصاویر نگاه کند بعد از توضیح مقدماتی آزمون، برای آزمودنی صفحه تمرین اجرا شد. برای آزمودنی‌های کلاس اول هر سوال ۳ مرتبه بیان شد و از آزمودنی خواسته شد هر تصویری که نام برده شد با رنگ مورد نظر در مربع بالا مشخص کند و برای آزمودنی‌های کلاس دوم تا پنجم هر سوال ۲ مرتبه بیان شد و از آزمودنی خواسته شد هر تصویری که نام برده شد با شماره مورد نظر در مربع بالا مشخص کند. حداکثر زمان پاسخگویی به هر سوال ۱۰ ثانیه و در پایه‌های بالاتر ۴ ثانیه در نظر گرفته شد. اطلاعات مربوط به آزمون ادراکی نیز ثبت و تحلیل شد و در تعداد واژگان درکی در مقوله اسم، صفت و فعل به دست آمد. در آزمون ۱۰۰ کلمه‌ای نیز صدای آزمودنی در حین

با توجه به اینکه هدف تحقیق تعیین بسامد واژگان پایه کودکان لکنتی و مقایسه آن با کودکان طبیعی در مقطع ابتدایی بود این سوالات مطرح می‌شد: بسامد واژه‌های ادراکی دانش آموزان لکنتی در مقطع ابتدایی در مقولات معنایی اسم-صفت-فعل چقدر است؟ بسامد واژه‌های تولیدی دانش‌آموزان لکنتی در مقطع ابتدایی در مقولات معنایی اسم-صفت-فعل چقدر است؟ بسامد واژه‌های ادراکی دانش‌آموزان غیر لکنتی در مقطع ابتدایی در مقولات معنایی اسم-صفت-فعل چقدر است؟ بسامد واژه‌های تولیدی دانش‌آموزان غیر لکنتی در مقطع ابتدایی در مقولات معنایی اسم-صفت-فعل چقدر است؟

یادگیری فعل چالشی مهم برای کودکان محسوب می‌شود و با توجه به چالش یادگیری افعال، کودکان لکنتی با سنین پایین‌تر واژگان فعلی درکی کمتری نسبت به همسالانشان دارند. هر چند کودکان لکنتی و کودکان غیر لکنتی واژگان فعلی قابل ملاحظه‌ای دارند اما شاید کودکان لکنتی از افعال با وسعت کمتری در زبان خودبخودی خود نسبت به همسالانشان استفاده می‌کنند. از اینرو یک کودک ممکن است به آسانی فعل را در بسیاری از نمونه‌ها حذف کند بدون اینکه اشکال محاوره‌ای را بر هم زند. با توجه به چالش زیانشناختی اکتساب افعال و اختلافات کودکان لکنتی و غیر لکنتی در پردازش افعال ارزیابی بسامد واژگانی در کودکان گام مهمی محسوب می‌شود (۳).

روش بررسی

این تحقیق یک مطالعه توصیفی تحلیلی و از نوع مورد شاهدهی بوده است. جامعه مورد مطالعه این پژوهش را ۱۳ پسر لکنتی (میانگین سنی ۹ سال و انحراف معیار ۰/۶۱) و ۵۷ پسر غیر لکنتی (میانگین سنی ۹ سال و انحراف معیار ۰/۲۲) مقطع ابتدایی تشکیل می‌دادند که به ترتیب گروه‌های مورد و شاهد راتشکیل می‌دادند. در گروه مورد آزمودنی‌های لکنتی در کلینیک‌های وابسته به دانشکده توانبخشی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و علوم بهزیستی و در گروه شاهد کودکان غیر لکنتی در مدارس ابتدایی نزدیک به محل آزمون لکنتی‌ها مورد آزمون قرار گرفتند. در نهایت این کودکان توسط آسیب شناس گفتار و زبان مورد بررسی قرار گرفتند تا از لحاظ معیارهای ورود به تحقیق حائز شرایط لازم باشند. زمان اجرای آزمون برای تمام آزمودنی‌ها بین ساعات صبح تا ظهر بود. حتی‌المقدور سعی شد آزمون در ساعت تفریح و زنگ ورزش

میانگین بسامد واژگان بیانی در مقوله اسم ۱۳ پسر لکتی در مقایسه با ۵۷ پسر غیر لکتی با آزمون t مستقل مورد بررسی قرار گرفت که مشخص گردید میانگین بسامد و واژگان بیانی در مقوله اسم در کودکان لکتی از کودکان غیر لکتی اختلاف معنادار آماری دارد (جدول شماره ۱).

همچنین میانگین بسامد واژگان درکی در مقوله اسم ۱۳ پسر لکتی در مقایسه با ۵۷ پسر غیر لکتی با آزمون t مستقل مورد بررسی قرار گرفت که مشخص گردید میانگین بسامد و واژگان درکی در مقوله اسم در کودکان لکتی از کودکان غیر لکتی اختلاف معنادار آماری دارد (جدول شماره ۱).

میانگین بسامد واژگان بیانی در مقوله فعل ۱۳ پسر لکتی در مقایسه با ۵۷ پسر غیر لکتی با آزمون t مستقل مورد بررسی قرار گرفت که مشخص گردید میانگین بسامد و واژگان بیانی در مقوله فعل در کودکان لکتی از کودکان غیر لکتی اختلاف معنادار آماری ندارد (جدول شماره ۲).

همچنین میانگین بسامد واژگان درکی در مقوله فعل ۱۳ پسر لکتی در مقایسه با ۵۷ پسر غیر لکتی با آزمون t مستقل مورد بررسی قرار گرفت که مشخص گردید میانگین بسامد و واژگان درکی در مقوله فعل در کودکان لکتی از کودکان غیر لکتی اختلاف معنادار آماری دارد (جدول شماره ۲).

خواندن از روی متن ۱۰۰ کلمه‌ای ضبط شد و نمونه گفتار وی تحلیل و شدت لکت به دست آمد. زمان مورد نیاز برای اجرای آزمون تولیدی واژه ۴۵ دقیقه و برای اجرای آزمون ادراکی واژه ۷۰ دقیقه در نظر گرفته شد. برای پیشگیری از خستگی آزمون ادراکی واژه و آزمون تولیدی واژه در دو نوبت جداگانه انجام گرفت.

از وسایل مورد نیاز در این پژوهش دستگاه ضبط صوت برای ضبط صدای آزمودنی‌ها، آزمون تولیدی و ادراکی واژه مداد رنگی در رنگهای آبی، قرمز، سبز، زرد، بنفش، آزمون‌های ۱۰۰ کلمه‌ای برای هر مقطع تحصیلی برای مشخص کردن شدت و درصد لکت، پرسشنامه برای ثبت اطلاعات آزمودنی‌ها نظیر، نام و نام خانوادگی، سن، سن شروع لکت، درصد لکت و شدت لکت، اشاره نمود. در پژوهش حاضر با توجه به میزان حجم نمونه تعیین شده به منظور مقایسه میانگین‌های ۲ گروه در موارد مختلف آزمون از روش آماری t مستقل استفاده گردید. لازم به ذکر است که تجزیه و تحلیل داده‌ها توسط نرم افزار آماری SPSS انجام پذیرفت. با توجه به لزوم اطلاع و رضایت کامل والدین از شرکت فرزندان خویش در تحقیق، رضایتمه‌ای جهت اعلام رضایت آنها از حضور فرزندانشان در تحقیق پیش بینی گردید.

یافته‌ها

جدول شماره ۱: مقایسه بسامد واژگان بیانی و درکی در کودکان لکتی و غیر لکتی در مقوله اسم

سطح معناداری	برآورد فاصله با اطمینان ۹۵٪		تفاضل میانگین دو گروه	میانگین	تعداد نمونه	گروه	بسامد واژگان بیانی در مقوله اسم
	حداقل	حداکثر					
۰/۰۰۹	۱۱/۹۶	۸/۱۳	۱۰/۰۵۰	۲۹/۰۱	۱۳	لکتی	بسامد واژگان بیانی در مقوله اسم
				۳۹/۰۶	۵۷	غیر لکتی	
۰/۰۰۰	۰/۹۱۴	۰/۲۰۶	۰/۵۶۰	۹۸/۹۵	۱۳	لکتی	بسامد واژگان درکی در مقوله اسم
				۹۹/۵۱	۵۷	غیر لکتی	

جدول شماره ۲: مقایسه بسامد واژگان بیانی و درکی در کودکان لکتی و غیر لکتی در مقوله فعل

سطح معناداری	برآورد فاصله بااطمینان ۹۵%		تفاضل میانگین دو گروه	میانگین	تعداد نمونه	گروه	
	حداقل	حداکثر					
۰/۱۰۳	۹/۹۳	۴/۹۴	۷/۴۳۶	۲۲/۶۶	۱۳	لکتی	بسامد واژگان بیانی در مقوله فعل
				۳۰/۱۰	۵۷	غیر لکتی	
۰/۰۰۰	۱/۹۳۸	۰/۵۵۸	۱/۲۴۸	۹۷/۵۸	۱۳	لکتی	بسامد واژگان درکی در مقوله فعل
				۹۸/۸۳	۵۷	غیر لکتی	

همچنین میانگین بسامد واژگان درکی در مقوله صفت ۱۳ پسر لکتی در مقایسه با ۵۷ پسر غیر لکتی با آزمون t مستقل مورد بررسی قرار گرفت که مشخص گردید میانگین بسامد و واژگان درکی در مقوله صفت در کودکان لکتی از کودکان غیر لکتی اختلاف معنادار آماری ندارد (جدول شماره ۳).

میانگین بسامد واژگان بیانی در مقوله صفت ۱۳ پسر لکتی در مقایسه با ۵۷ پسر غیر لکتی با آزمون t مستقل مورد بررسی قرار گرفت که مشخص گردید میانگین بسامد و واژگان بیانی در مقوله صفت در کودکان لکتی از کودکان غیر لکتی اختلاف معنادار آماری ندارد (جدول شماره ۳).

جدول شماره ۳: مقایسه بسامد واژگان درکی و بیانی در کودکان لکتی و غیر لکتی در مقوله صفت

مقدار سطح معناداری	برآورد فاصله بااطمینان ۹۵%		تفاضل میانگین دو گروه	میانگین	تعداد نمونه	گروه	
	حداقل	حداکثر					
۰/۰۷۱	۵/۱۶	۲/۸۷	۴/۰۲۳	۶/۶۳	۱۳	لکتی	بسامد واژگان بیانی در مقوله صفت
				۲/۶۴	۵۷	غیر لکتی	
۰/۱۹۴	۱/۴۱۴	۰/۶۰۸	۱/۰۱۱	۹۷/۳۲	۱۳	لکتی	بسامد واژگان درکی در مقوله صفت
				۹۸/۳۴	۵۷	غیر لکتی	

بحث

واژگان بیانی و درکی در مقوله اسم و میانگین بسامد واژگان درکی در مقوله فعل بین کودکان لکتی و غیر لکتی وجود دارد که با تحقیقات موری و رید در سال ۱۹۷۷، وستبی در سال ۱۹۷۴، برد و کوپر در سال ۱۹۸۹، ریاد در سال ۱۹۹۲، بلود استین در سال ۱۹۹۵، آندرسون و کانچر در سال ۲۰۰۰ و راتنر و سیلورمن در سال ۲۰۰۰، واگویچ و راتنر در سال ۲۰۰۷

آنچه در این پژوهش به آن پرداخته شد مقایسه بسامد واژگان پایه کودکان لکتی و غیر لکتی مقطع ابتدایی بود. فرضیه‌های اصلی که در این پژوهش مطرح گردیدند عبارت بودند از اینکه لکت بر بسامد واژگان پایه در مقولات اسم، فعل و صفت موثر است. نتیجه‌ای که از این پژوهش کسب گردید نشان داد که تفاوت معناداری بین میانگین بسامد

همخوانی دارد. اما تفاوت معناداری بین میانگین بسامد واژگان بیانی و درکی در مقوله صفت و میانگین بسامد واژگان بیانی در مقوله فعل بین کودکان لکتی و غیر لکتی وجود ندارد شاید این امکان وجود داشته باشد که با افزایش حجم نمونه و انجام آزمایش در شرایط آزمایشگاهی مناسب و داشتن زمان و هزینه لازم جهت اجرای گسترده‌تر، بتوان مطالعه دقیق‌تری در این زمینه انجام داد.

کودکان لکتی نسبت به کودکان غیر لکتی به طور معنادار افعال با تفاوت کمتر و افعال کلی کمتری تولید کردند. اما نسبت افعال چند منظوره کلی در کودکان لکتی و غیر لکتی اختلاف معناداری نداشت و پیشنهاد شد که کودکان لکتی از این افعال در حد مشابه افراد غیر لکتی استفاده می‌کنند. چون این افعال موارد واژگانی با بسامد بالا (بازیابی واژگانی سریعتر، از لحاظ حرکتی ساده و کلمات تک هجایی) هستند، فرض می‌شود که کودکان لکتی نسبت به افراد روان به افعال چند منظوره کلی بیش از حد تکیه می‌کنند. یعنی برای کودکان لکتی استفاده از افعال چند منظوره کلی نه تنها به عنوان یک راهکار زبان شناختی (بازیابی واژگانی موثرتر) به کار می‌رود بلکه اغلب به عنوان یک راهکار حرکتی برای تولید گفتار روان، به کار می‌رود. افعال چند منظوره کلی انگیزه بالقوه برای استفاده به وسیله کودکان لکتی برای حفظ گفتار روان به شمار می‌روند. استفاده از فعل چند منظوره کلی و یا دامنه کمتری از افعال متفاوت کلی ظهور واژگان بیانی کودک را به تاخیر می‌اندازد. اگر کودکان لکتی نسبت بیشتری از افعال چند منظوره کلی را نسبت به همسالان تولید کنند، شاخص تنوع واژگانی مثل نسبت $\frac{\text{نوع}}{\text{تعداد}}$ ، تعداد کلمات متفاوت و مهارت‌های واژگانی ضعیف‌تری را نشان می‌دهند. در کل کودکان لکتی نسبت به کودکان غیر لکتی از افعال درکی و بیانی کمتر استفاده می‌کنند و کاربرد کم فعل عامل اساسی است که منجر به اختلاف مشاهده شده در تنوع کلی واژگان می‌شود آنها نتیجه گرفتند که یادگیری فعل چالشی مهم برای کودکان است و کودکان لکتی واژگان فعلی درکی کمتری نسبت به همسالان دارند و به عنوان یک راهکار برای روان ماندن نسبت به کودکان غیر لکتی از افعال کمتری استفاده می‌کنند (۳). در ارتباط با مشکل زبان شناختی لکتی‌ها و ایجاد لکت بیان می‌شود که هنگامی که یک مهارت زبانی زیر سطح

اجزای دیگر زبانی است؛ همانطور که اجزای مختلف به یک سطح از یکپارچه سازی مرکزی زبان در زمانهای مختلف می‌رسند، تولید زبان نامتعادل می‌شود و یک زمانبندی غلط در تولید حرکتی گفتار به وجود می‌آید. شاید چنین بی تعادلی بر توانایی تولید کودک لکتی، کدگذاری صحیح یا بازیابی موارد واژگانی و قرار دادن آنها در یک موقعیت صحیح اثر بگذارد (۴).

در زمینه ارتباط بین نحو و مهارت‌های واژگانی اگر کودکان لکتی اختلافات جزئی و پایداری بین توانایی نحوی و واژگانی نشان دهند این اختلافات ممکن است جریان تولید گفتار را آشفته سازد و منجر به اصلاحاتی شود که به طور آشکار به عنوان درنگ، تکرار و کشیده گویی خود را نشان می‌دهد (۶ و ۷).

همچنین با انجام آزمون‌های استاندارد زبانی روی افراد لکتی مشخص شد که کودکان لکتی نمراتشان به طور معنادار در شاخص‌های زبان بیانی نسبت به شاخص‌های زبان درکی پایینتر است. این نمرات بیانی پایینتر، حاصل تلاش‌های کودک برای ساده کردن برونداد کلامی به عنوان راهکاری برای غلبه بر لکت است و بیان می‌شود که ناهمخوانی بین مهارت‌های درکی و بیانی فرصتی برای گسستگی در روانی ایجاد می‌کند (۶).

با توجه به یافته‌های به دست آمده از تحقیق و بررسی منابع مختلف در ارتباط با موضوع تحقیق پیشنهاد می‌شود که پژوهش مشابهی با تعداد نمونه‌های بیشتر به بررسی بسامد واژگان پایه بر روی افراد لکتی و غیر لکتی بپردازد، بسامد واژگان پایه را در سطوح مختلف شدت بررسی کند، بسامد واژگان پایه با تکالیف دیگر و در سنین مختلف مورد بررسی قرار گیرد، نوع واژگان پایه در افراد لکتی و غیر لکتی مقایسه شود و با توجه به اینکه جمعیت مورد مطالعه در تحقیق حاضر، افراد پسر لکتی و غیر لکتی می‌باشد، ضرورت انجام تحقیقات مشابه در گروه دختران ضروری به نظر می‌رسد.

کار مداوم در زمینه مهارت‌های واژگانی لکتی‌ها به توسعه درک نیمرخ توانایی‌های زبانی کودکان لکتی در زمان شروع لکت کمک می‌کند. با ایجاد نیمرخ این مهارت‌های زبانی نقش ناهمخوانی‌های زبان شناختی و مهارت‌های واژگانی در شروع و رشد لکت تعیین می‌شود. درمانگران با تجهیز به این دانش برای نشان دادن نیازهای فرد لکتی آماده ترند (۸).

REFERENCES

- 1-Nematzade S. Identification of Iranian primary school students core vocabulary, A Brief Report of a National Project “ in the Proceedings of 14th European-Symposium on Language for S Purposes (LSP 2003), England, Guildford, University of Surrey, 18-22, 2003.
- 2-Anderson et al., 2001 J. Anderson, M. Pellovski, E. Conture, K. Melnick and R. Ohde, Linguistic processing of children who do & don't stutter: preliminary findings & speculations. In: B. Maassen, W. Hulstijn, R. Kent, H. Petters and P. Van Lieshout, Editors, Proceedings of the fourth international speech motor conference: speech motor control in normal and disordered speech, Uitgeverij Vantilt, Nijmegen, The Netherlands (2001), 102-105.
- 3- Wagovich SA, Ratner NB. Frequency of verb use in young children who stutter. *Journal of, J Fluency disorder*. 2007;32(2), 79-94
- 4-Anderson J.D, Conture E.D. Language ability of children who stutter: A preliminary study, *J Fluency disorder*. 2000; 25(4), 283-304
- 5- Manning WH, clinical decision making in fluency disorder, San Diego, Publication of Singular, 2001; 187-191
- 6-Anderson JD, Pellovski MW, Conture ED. childhood stuttering and dissociation across linguistic domains, *J Fluency disorder*. 2005; 30(3), 219-253
- 7-Bloodstein O. Early stuttering as a type of language difficulty, department of speech, *J Fluency disorder* 2002; 27(2), 163-6
- 8-Hall NE. Lexical development and retrieval in treating children who stutter, *Lang Speech Hear Serv Sch*. 2004; 35(1):57-69

A comparative study of core vocabulary frequency in children who Stutter and who do not stutter in primary school

Sakhaei F¹, Shahbodaghi MR², Faqihzadeh S³, Nematzadeh SH⁴

1- MSc of Speech Therapy

2- Lecturer of Tehran University of Medical Sciences

3- Full Professor of Tarbiat Modares University

4- Professor of Linguistic, Alzahra university

Abstract

Background and Aim: Several recent studies have suggested that young children who stutter tend to show depressed lexical performance relative to peers. Children who stutter was produced fewer total verbs and fewer different verbs than peers did, but these differences can not be attributed to increased general all-purpose verb use. Production of gap verbs was similar between the groups. The fact that the children who stutter produce significantly fewer verbs in their samples relative to peers and overall lexical diversity would be impacted by children who stutter producing fewer total and fewer different verbs. Likewise, if children who stutter produced fewer verbs than peers did, mean length utterance should be impacted, as well due to challenge in learning verbs in children it is important to assess lexical diversity in children.

Material and Methods: This research was a descriptive-analysis study and cases was selected in speech therapy clinics that conducted on 57 non-stutter children and 13 stutter children (primary school). Due to effects of some distortion factors on the frequency of core vocabulary, we have some exclusion criteria such as: neurological disorders, language disorder, color blinded and etc. The qualified subject entered the test. Then stutter's children implemented 100 words test to access in percent and severity of stuttering. Comparison of frequency of core vocabulary implemented by word articulation test and word perceptive test and we register frequency of perceptive and expressive vocabulary in noun, verb and adjective category.

Result: The result of this study reveal that mean of frequency of expressive and receptive vocabulary in noun category in stutter children is lesser than non stutter children. There was significant difference between stutter children and non stutter children in frequency of expressive and receptive vocabulary in noun category. The mean of frequency of expressive and receptive vocabulary in adjective category in stutter children is lesser than non-stutter children. There was not significant difference between stutter children and non stutter children in frequency of expressive and receptive vocabulary in adjective category. The mean of frequency of expressive and receptive vocabulary in verb category in stutter children is lesser than non-stutter children. But there was not significant difference between stutter children and non stutter children in frequency of expressive vocabulary in verb category. There was significant difference between stutter children and non stutter children in frequency of receptive vocabulary in verb category.

Conclusion: The results of this research indicate that frequency of expressive and receptive vocabulary in noun category in stutter children is significantly lesser than non-stutter children and stutter effect on frequency of expressive and receptive vocabulary in noun category. The frequency of expressive vocabulary in verb category in stutter children was not significantly lesser than non stutter children but frequency of receptive vocabulary in verb category in stutter children is significantly lesser than non stutter children and stutter effect on frequency of receptive vocabulary in verb category. The frequency of expressive and receptive vocabulary in adjective category in stutter children was not significantly lesser than non stutter children and stutter does not effect on frequency of expressive and receptive vocabulary in adjective category.

Key word: Core vocabulary, Perceptive words, Expressive words, Stuttering

*Corresponding author:

Farhad Sakhaei , Rehabilitation Faculty, Tehran University of Medical Sciences.

E-mail: farhast9@yahoo.com

This research was supported by Tehran University of Medical Sciences (TUMS).